

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	170 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
або 36 франків	
на пів року	8 рублів
або 18 франків	

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3) с. від стрічки.

Ювілейна подорож Русинів до Риму.

(+) Поруч інших народів католицького світа постановили також Русини в XXV-ті роковини понтифікату Єго Святости папи Льва XIII відбуту богомільну подорож до Риму під проводом ВПр. Митрополита Андрея гр. Шептицького. Гадка підготовлена комітетом, зложеним з почину Єго Високопреосвященства, стала правосильною ухвалою на зборах дня 8. вересня с. р., про які подаємо ширшу вість на іншому місці.

На зазив ВПр. Митрополита явило ся у великій салі духовної семинарії вельми поважне число духовної і світської інтелігенції різних станів і руских послів, зі Львова і з подальших сторін краю. Так значна і поважна участь у вчерашніх зборів рускої інтелігенції світської і духовної є з одного боку першою маніфестацією в честь найвишого Зверхника всего католицького світа і преданности руского народу для Св. Апостольского Престола, а з другого боку заявою повної готовости, з якою руска інтелігенція спішить на кожодчасний зазив свого Архипастира і стає під єго кермою. Вчерашні збори можуть також послужити певним доказом, що не лише духовенство, але світська інтелігенція живо займає ся справами рускої Церкви і руско-католицького обряду і всіх змагань і прояв, які належать до сего обсягу.

Вчерашні збори визначили ся ще одною замітною і вельми важною прикметою, а іменно однодушністю всіх ухвал, які запали на зборах. Збори признали однодушно не лише потребу громадної участі Русинів в богомільній подорожі до Риму, вручення адреси, в якій було висловлена почестя і преданність руского народу для Святійшого Отця, вручення окремого пропам'ятного письма, яке представило би Св. Апостольскому Престолови теперішні невідрадні відносини, серед яких находить ся руско-католицька Церква, як і потреби сеї Церкви і обряду нашого, а на останку ухвалили збори після повороту з Риму устроювати величаві обходи ювілейні не лише у Львові, але також по містах, містечках і селах всего краю. Тим способом надали вчерашні збори сему ювілеєви значне всенародного руского сьвята.

Рускі путники під проводом свого Архипастира мають отже приступити до стіп св. Апостольского Престола не лише з виразами чувств вірности і преданности, горячих і щирих бажань для найвишого Зверхника католицької Церкви, але як любячі діти перед своїм вітцем мають відкрити своє щире серце, мають висловити все те, що їм лежить на зболілім серці, вказати на небезпечности і потреби рускої Церкви і руско-католицького обряду і просити Святійшого Отця о зараду, поміч і опіку, якої він не щадив доси всім скорбячим і пригнобленим. Се буде несхитний доказ справдешньої любови і довіри, з яким руский нарід і руско-католицька Церква відносить ся до Святійшого Отця.

Многочисленна і поважна участь Русинів у вчерашніх зборах є заразом певним доказом, яку велику вагу і значіне привязує руска суспільність до щирої і громадної маніфестації руского народу в ювілейнім році найвишого Зверхника католицької Церкви. Можна і треба сподівати ся, що коли так поважні і численні збори вчерашні переняли ся великою вагою сьвяткованя сего ювілею і богомільної поїздки до Риму, то і ся поїздка випаде, як слід і потреба, многочисленно і величаво. Нехай і в Римі побачать, що се не горстка людей, але громадна і величава репрезентация руского народу прибула віддати поклін і заявити преданність найвишому Зверхникови католицького світа, і висловити у Єго стіп при сій нагоді свої бажаня і потреби, а тоді певно замовкне зловіще краканє чорного гайвороня, яке заздальгидь житя радо би рускому народови темний похорон справляти.

До Риму.

В справі поїздки до Риму, з нагоди ювілею св. Отця, відбули ся вчора збори, як се було заповіджене у відозві о. митрополита, яку ми подали були у повному змісті. З запрошених на збори осіб прибула ледви третина, але і ся була вже поважною маніфестацією за обходом папського ювілею, бо семинарицьку авлю заповнило понад 150 осіб визнатійших людей з духовної і світської інтелігенції; з селян прибув лише один вое. Гурик.

Збори розпочали ся о год. 3¼. О. митрополит забрав слово і пояснив ціль зборів і поїздки до Риму. Час 24-літнього понтифікату папи Льва XIII. зобов'язав Русинів не одним до симпатії і вдяки для єго сьвятої-особи. Тут навів о. митрополит всі ті події за час управи Церквою св. Отця, які були вичислені у згаданій відозві, а які причинили ся до блиску і автономії восточних церков та для нас, як Славян мають велику національно-церковну вагу.

На секретарів покликав о. митрополит оо. Лежогубського і Рудовича, а слова уділив о. Пюркови в цілі справоздання з діяльности комітету.

Засідань комітету було 3; уложено програму і ухвалено засади адреси, які полягають на 1) висказаню гомагії, 2) вичисленю добродійств, яких дізнали Русини, 3) зазначеню бажаня в справі американської церкви. Крім адреси пропонується ще в окремім меморіялі основно умотивовані всі десидерати.

Що-до поїздки до Риму, то она відбуде ся 21. жовтня с. р. Рута і кошти не є ще докладно означені, але комітет руководить ся двома зглядами: щоби дорога була як найкоротша, а кошти як найменші. Отже буде їхати ся через Стрий — Лавочне — Пешт — Фіюме — Анкона — Рим.

Кошти подорожі ще не усталені, але в приближеню буде коштувати подорож туди і назад III кл. 45 зр., II кл. 70 зр., I кл. 90 зр. Кошт удержаня в Римі буде вносити по 4 К і 8 К денно разом з мешканем і харчем, а побут обчислений на 6—8 днів. До сего часу вчислений вже і день авдієнції у св. Отця, де путники зложать також дар любови галицької Руси, о

скільки до того часу напливуть жертви на сю ціль.

По повороті з Риму, комітет ухвалив відбуту у Львові: а) Богослуженє б) академію в) концерт платний для інтелігенції г) концерт безплатний для загалу; на провінції було би також пожаданим всюди відправити богослуженє з проповіддю і урядити концерт з відчитанем.

По відчитаню сего справоздання з діяльности комітету розвинула ся ширша дискусія, в якій забрали слово проф. Білецький, о. Танякевич Штогрин, Бартошевський, Ревакович, оо. Гіряк Бачинський, Громницький і Стефанович. Після виясненя о. Бартошевського, який відчитав уложеній вже проєкт адреси до Папи і подав основні меморіялу згодженє ся вповні і одногосно на предложені комітетом ухвали з тим лише додатком, щоби в адресі був заповідженій меморіял, а сам меморіял виповнений вже до часу поїздки, так, щоби путники привезли єго з собою до Риму. Після поясненя о. Бартошевського зібрано вже матеріяли до меморіялу в тім напрямі, щоби задля доданя поваги і блиску нашій Церкві просити 1) о зворот тих прав патріархальних львівській митрополії, які она одідила як наслідниця київських митрополитів 2) прийнятя до кардинальської колегії одного з руских єпископів 3) аби кождий сьвященик, який зломить конкордію, ipso facto підпадав суспензії 4) установленя 2 єпископів в Америці с. є в Канаді і Парані, а на разі двох делегатів з єпископскими правами.

О. митрополит пояснив з черги, що єго бажанем є, щоби рішеня зборів були загально самі наради з'їзду є звісні, бо вже поважною маніфестацією нашої правовірности і привязаня до апостольского престола, а ходить о се, щоби сею думкою одушевив ся цілий руский загал. Відтак піддав поодинокі точки програми ювілейного обходу під голосованє. Збори ухвалили одногосно поїздку до Риму, а так само врученє адреси і меморіялу, як се ми вже начеркнули вище, і вкінці по повороті устроєнє богослуженя, концертів і академії, зглядно відчитів так у Львові, як на провінції.

З огляду, що короткий час на випрацьованє меморіялу буде вимагати інтензивної і гуртової праці, на жаданє о. Бартошевського вибрано комісію для зредагованя меморіялу з о. Бартошевського, Танякевича, Негребецького, проф. Білецького, др. Левіцького Костя і пп. Мандибуря, Цеглиньского, Іл. Огоновського.

Відтак вибрано комітету задля устроєня концерту і академії у Львові (зглядно ухвалено упросити неіприсутніх): пп. Шухевича Вол., др. Федака, Витошинського, Людкевича і о. Красицького, щоби заняли ся устроєнєм концерту і пп. Харкевича, др. Студинського, о. Дольницького, др. Мишковського, Хомишина устроєнєм академії.

При кінці зборів підніс був єще о. Стефанович сумнів, чи меморіял уложеній без директиви збору, буде зредагований з достаточною правдою і силою, щоби зобразив справдешний стан нашої Церкви і відповідав задушевним бажаням нашого загалу, бо лише в таким случаю ся маніфестация з нагоди папського ювілею буде мала значіне для руского загалу і потрафить єго одушевити. О. Бартошевський запевнив, що всі піднесені о. Стефановичом квестиї найдуть відповідний і рішучий вираз в пропам'ятнім письмі та запропонував вибір о. Стефановича до комісії задля уложеня меморіялу, що збори і прийняли однодушно з вдоволенєм.

На тім покінчилися збори, а о. митрополит, подякувавши присутнім за участь, закрив сь першу маніфестацію руского загалу привязаня і почеси для св. Отця.

В справі археологічного з'їзду в Харкові.

Від проф. д-ра Кирила Студинського одержуємо таке письмо:

Хвальна Редакціє!

З огляду, що справа нашої участі в археологічним з'їзді в Харкові інтересує ширший загал, тому прошу ласкаво помістити в своїй цінній часописи слідуєче вьясненє:

«В замітці п. з. «В справі археологічного з'їзду в Харкові», поміщеній в «Літературно-науковім Вістнику» за місяць серпень, подано тьчно причини, для яких галицькі письменники не взяли участі в сегорічнім харківськім з'їзді. До невеличкого числа членів наукового товариства імени Шевченка, що дістали запрошенє на археологічний з'їзд, належав також я. Повинуючись однодушній ухвалі всіх секцій наукового тов. ім. Шевченка з дня 12. липня, я відтягнув ся від участі в харківськім з'їзді і повідомив про се графиню Уварову, голову археологічного з'їзду, таким листом:

Сьвітла Графине!

В імени своїм і проф. Івана Верхратского маю честь зложити Вам, Сьвітла Графине, щирю подяку за ласкаве запрошенє на сегорічний археологічний з'їзд в Харкові. На великий жаль, ми в сегорічнім харківськім з'їзді не в силі прийняти участі. Склонює нас до сего кроку передовсім ся обставина, що ми бажали явити ся на з'їзді лише яко відпоручники наукового товариства ім. Шевченка у Львові, яке однак з невідомих нам причин, ніякого запрошеня в сїм році не дістало. Так само остала для нас невиясненою справа допущеня на з'їзді українсько-руської мови, яка на попереднім з'їзді в Київі відмовно поладнана, вразила нас дуже болучо.

В надїї, що на найближшій з'їзді обі наведені нами перепони будуть усунені, а через се дана нам буде можливість, взяти як найдіяльнїшу участь в працях з'їзду, складаємо ще раз Вам, Сьвітла Графине, щирю подяку за запрошенє і остаємо з глубоким, та сердечним поважанєм

Кипячка, дня 14 VIII л. 1902. р.

п. Тернопіль.

Кирило Студинський.

На мій лист відповіла графиня Уварова в імени «Императорского московского арх. Общества» письмом, яке позволю собі рівнож в цілости і оригіналі подати:

Милостивый Государь!

«Въ отвѣтъ на письмо Ваше отъ 14. Августа сего года, Императорское Московское Археологическое Общество имѣетъ честь увѣдомить Васъ, что Товариществу имени Шевченка Обществомъ посланы приглашеніе и Правила Харьковскаго Съѣзда и Общество не понимаетъ, почему оно не можетъ назначить Васъ своимъ представителемъ. Что-же касается до малороссійскаго языка, то если Вы обратите вниманіе на §. 29. Правилъ Съѣзда, то увидите, что, согласно этого параграфа, рефераты на малороссійскомъ языкѣ будутъ допущены на этомъ Съѣздѣ.»

Предсѣдатель: Графиня Уварова.

За Секретаря: (підпис нечиткий).

Письмо графині Уварової дістав я, в наслідок неточної адреси, доперва дня 2. лат. вересня, отже в часі, коли вже з'їзд відбував ся. Тогож дня вислав я до графині Уварової таку відповідь:

Сьвітла Графине!

«Ваше ласкаве письмо, Достойна Графине, вислане до Львова, дійшло до моїх рук доперва нині в селі Кипячці коло Тернополя, де перебуваю в часі вакаційних ферій.

Сердечно дякую Вам, Достойна Графине, за ласкаве вьясненє справи запрошеня наукового товариства ім. Шевченка у Львові, як і справи допущеня українсько-руської мови на археологічній з'їзді в Харкові. Позволю собі подати его до відомости не лише товариства ім. Шевченка, але і ширшого загалу, який сею справою живо займає ся.

Жаль великий, що паспортіві трудности, короткїй час, який ще з'їзд тревати має, а що

найважнїше, неможливість спільного порозуміня членів, які від півтора місяця, з нагоди ферій, перебувають поза Львовом, не дозволяють нам в теперїшній хвилі на подорож до Харкова. Однак Ваш лист, Достойна Графине, вивенює мене, що на другім з'їзді будемо мали спроможність, явити ся і поділити ся з учасниками нашими науковими дослїдами.

Щоби не оставало ніяких непорозумінь, я привневлений додати, що вислане Вами ласкаво запрошенє наукового товариства ім. Шевченка до рук виділу не дійшло, а сей факт велїв трем запрошеним членам: мені, проф. Ів. Верхратскому та др. Василеві Щуратові (з девяти предложених в маю сего року виділом товариства ім. Шевченка «Императорскому московскому археол. Обществу») на основі ухвали секцій товариства, не взяти в з'їзді участі.

Крім того завважати мушу, що ми читали §. 29. уставу з'їзду, в яким сказано, що на з'їзді можна буде держати реферати на всіх славянскихъ нарѣчях, та сумний досвід з попереднього археологічного з'їзду в Київі не давав нам певности, чи і сїм разом реферати в нашій рідній мові будуть допущені. Ваше слово, Достойна Графине, або й коротке повідомленє «московского археол. Общества», до якого в сій справі товариство ім. Шевченка нарочно звертало ся, було би всі наші сумнїви в сїм напрямі розвїяло.

Прийміть ще раз, Сьвітла Графине, щирю подяку так за запрошенє на з'їзд, як і за сердечність, з якою Ви нашим приїздом до Харкова займали ся, а крім того низькїй поклон та слова глубокого поважаня

від К. Студинського.

Кипячка, дня 2. л. IX. 1902.

На сїм кінчить ся моя переписка. Нема сумнїву, що графиня Уварова виявила в цілій справі як найбільше щирости і доброї волі, за що належить ся їй щира подяка. Не беру ся однак судити о розв'язці питаня, хто завинив, що товариство ім. Шевченка запрошеня не дістало. Чи грав тут ролю случай, чи робота людий, яким не по нутру була можливість приїзду на з'їзд ширшої репрезентації наукового товариства ім. Шевченка з рефератами на українсько-руській мові?....

Жменя чисел

зі справоздань галицьких середних шкіл в р. 1900 — 1901.

В шкільнім р. 1901. було в Галичині 40 шкіл середних: 33 гімназій, між ними одна приватна з правом публичної школи, і 7 реальних шкіл. Руску викладову мову мали 4 гімназії: академічна у Львові, II-а в Перемишлях, II-а в Коломиї і гімн. Фр. Йосифа в Тернополі. Гімназія II-а у Львові і гімн. в Бродях мали німецьку викладову мову, а у всіх інших гімназіях і у всіх школах реальних була викладова мова польска.

Кляс головних було в гімназіях 251, бо руска гімназія в Тернополі мала лише 3 кляси (сего року отворена вже й 4-а), гімназія в Бучачі мала 7 кляс (сего року отворена 8-а), а гімназія в Дембичі мала одну клясу (сего року отворена 2-а). Реальні школи мали 36 головних кляс, бо тарнівска мала 4 кляси, ярославска 3, а в Коросні одну. Рівнорядних кляс було в гімназіях 185, а то: в рускій гімназії у Львові 6, в Перемишлях 3, в Коломиї 1, в Тернополі 2; 10 рівнорядних відділів кляс I—5-ої в гімназії св. Анни в Кракові, 4 рівнорядні відділи кляс I—4 в гімназії Фр. Йосифа у Львові, 8 рівнор. відділів кляс I—8-ої в IV гімназії у Львові мали окремих управителів. В реальних школах було рівнорядних кляс 35, з них 7 в Кракові і 4 у Львові були під окремими управителями. Крім того при руских гімназіях в Перемишлях і в Коломиї і при німецьких гімназіях у Львові і в Бродях були кляси приготавляючі.

Що-до рівнорядних кляс в руских гімназіях годї здержати ся від замітки, що кр. рада шкільна очевидно в особливій якійсь ласці має наші гімназії. У львівській було всіх учеників 591, а то: в I клясі 127, в II-ій 83, в III-ій 83, в IV-ій 65, в V-ій 73, в VI-ій 61, в VII-ій 53, в VIII-ій 46. Кляси I—VI повинні були бути поділені, і то I-а на три відділи; тимчасом мали

они всі лише по два відділи. Та се можна було ще якось виправдати. Але на сей рік записало ся до сеї гімназії 679 учеників, а то: до I-ої кляси 176, до II-ої 91, до III-ої 87, до IV-ої 77, до V-ої 69, до VI-ої 72, до VII-ої 56, до VIII-ої 51. Кляса I-а повинна бути поділена, як не на 4, то у всякім разі ковечно на 3 відділи, а II до VI кожда на два відділи, так що повинно бути найменше 7 рівнорядних відділів; тимчасом у звіті виказано лише 6. Перемиська гімназія мала торік 464 учеників, а то по черзі кляс: 105, 64, 71, 65, 40, 47, 37, 35. Кляси I—IV повинні бути мати рівнорядні відділи; тимчасом II-а була неподілена. Ну, славити-ж Бога, що бодай сего року всі чотири нижші кляси є поділені! А записало ся по черзі кляс: 132, 77, 63, 65, 58, 36, 48, 32, — разом 511 учеників. Коломийська гімназія мала торік учеників: 93, 58, 50, 27, 32, 26, 21, 19, — разом 326. Кляса I-а була поділена. Сего року має учеників: 106, 74, 69, 46, 29, 31, 23, 19, — разом 397. Кляси I—III повинні бути поділені; тимчасом є лише два рівнорядні відділи.

Учеників у всіх гімназіях записало ся з початком року 18.601, а з них дотривало до кінця року 17.334; в реальних школах було з початком року 2.892 учеників, з кінцем року 2.662 (в р. 1900. було в гімназіях з початком року 17.505 учеників, з кінцем року 16.478, а в реальних школах з початком року 2.758, з кінцем року 2.563).

З кінцем шкільного року 1901. було у всіх гімназіях учеників:

після релігії:

римо католиків	10.508
греко-католиків	3.486
жидів	3.193
евангеликів	90
вірмено-католиків	96
іновірців	19
православних	2

після народности:

Поляків	13.609
Русинів	3.339
Німців	371
Чехів	12
Мадярів	2
Англичанин	1

В реальних школах було учеників:

після релігії:

римо-католиків	1.758
жидів	677
греко-католиків	197
евангеликів	33
вірмено-католиків	4
іновірців	3

після народности:

Поляків	2.444
Русинів	189
Німців	29
Чехів	10

В самих руских гімназіях було учеників гр.-кат. обряду 1.459, р.-кат. 3, 2 православних і 5 жидів; по народности 1.467 Русинів і 2 Поляки.

В загальнім числі Русинів-гімназіястів (3339) находимо 3329 учеників гр.-кат. обряду, 1 римо-кат., 2 православних, 5 жидів і 2 учеників, котрих ісповіданя з табелі статистичної не можна дійти; тарнівска гімназія виказує 5 Русинів, а лише 3 учеників гр.-кат. обряду. Між Русинами реальних шкіл (189) находимо 187 учеників гр.-кат. обряду і 2 (в Кракові), котрих ісповіданя не знати.

Як бачимо, учеників, що признали ся до рускої народности, хоч не були гр.-кат. релігії, було в цілій Галичині в гімназіях всього-на-всього 10, а в реальних школах всього-на-всього 2, разом 12. За те було 167 учеників гр.-кат. обряду, що не признали ся до рускої народности, а то в гімназіях 157, а в реальних школах 10. — Таких ренеґатів було: в польській гімназії в Коломиї 25, в гімназії Фр. Йосифа у Львові 20, в Ряшеві 13, в гімназіях в Золочеві і в польській в Перемишлях по 12, в гімназіях в Бохні і Хиріві по 10, в Самборі 9, в Бережанах і Ярославі по 7, в Новім Санчі і Сяноці по 5, в Вадовицях і в Кракові у св. Анни по 4, в німецькій гімназії у Львові і в Дрогобичі по 3, в Бучачі і V гімназії у Львові по 2, в Бродях, в Кракові у св. Яцка і в III-ій гімн., у Львові в

філії III-ої гімн. по 1. В реальних школах: у Львові 5, в Станиславові 4, в Кракові 1. (Се доказ, як дуже загрожений польський елемент в Галичині і як справедливою є оборона кресуф. — Ред.).

Всіх учеників рускої народности у всіх галицьких гімназіях було — як сказано — 3339; з того значно менше як половина, бо лише 1467 учало до руских гімназій, а значно більше як половина, бо 1872, ходило до неруских гімназій. З окрема було учеників-Русинів в польських гімназіях в Самборі і Стриці по 167, в Бережанах 163, в Станиславові 157, в Сяноці 136, в Бучачі 133, в Тернополі 126, в Золочеві 117, в Дрогобичі 103, в німецькій в Бродах 104, в інших неруских гімназіях по значно менше сотки. У всіх львівських неруских гімназіях було учеників гр.-кат. обряду 265, між ними Русинів 249. В польській гімназії в Перемишлі було учеників гр.-кат. обряду 63, між ними Русинів 51; в польській гімназії в Коломиї учеників гр.-кат. 42, Русинів 17. („Учитель“).

Пора відновити передплату!

НОВИНКИ.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Мойсея преп., Августина; рим.-кат. Пульхерії. — В четвер: гр.-кат. Ускіи, Івані (міст); рим.-кат. Гіацинта.

— **Памятайте, Братя, на місію до Канади!**

— **10-літній ювілей «Дністра».** Десять літ минає, як наше товариство «Обезпечень» «Дністер» розпочало свою діяльність і випустило в світ першу полісу. З тої нагоди устроює товариство в четвер для 11 с. м. о 8 год. рано торжественне богослужєнє в церкві Успенія Пресв. Діви Марії, на котре запрошує всіх львівських членів товариства.

— **З Тернополя.** Виділ кружка жіночого філії руского Товариства педагог. в Тернополі повідомлює отсим, що *вечером з танцями* заповіджений на день 14 с. м. в «Рускій Бесіді» в Тернополі, а причина від виділу незалежних не відбуде ся.

— **Цифри говорять.** Зі Станиславова пишуть нам: Станиславівські часописи подають із справоздання нашої гімназії за рік 1855 слідуєчі дані: в згаданім році було руских гімназіяльних учеників 168, а Поляків, Жидів та Німців разом заледво 146. Тепер по 47 роках малисьмо там руских учеників всего 160, а по другим боці аж 600. Хто тому винен, як не кацапска кліка в станиславівській Консисторії, в котрій крім особистих інтересів та московского кнута нема нічо сьвятого? Мужик темний та національно несвідомий се «ідеал» тої нікчемної кліки яко матеріял для «спасительки» Москви, так щож, коли той матушки годі і годі їм діджати ся. Згадані цифри най будуть пересторогою для всіх тих «Русинів», що на превелике нещастє руско-українського народу з московскими наймитами не лиш консолидують ся, але що сумніше навіть їх протеґують.

— **Огні.** Дня 5 с. м. вибухнув огонь в містечку Білий Камінь (золочівський повіт) і знищив більше як 60 домів, лише в половині обезпечених. Огонь тривав від 7 год. вечером до 11 год. в ночи. Шкода виносить до 200.000 К.

— **Всім годі догодити.** Виділ повітової ради в Бібрці віє просьбу до дирекції залізниць, аби поїзд, що приїздить зі Станиславова до Львова о 6 год. 20 мін. рано, прибував до Львова аж о 8 год., задля вигоди населєня бобрєцького повіта. Сумніваємо ся, чи дирекція залізниць буде могла угляднати бажаня бобрєцького повіта, бо розклад їзди не може бути для всіх догідний.

— **Взорець правдивої літературної мови** після «Галичаніна» представляє ся ось як: «между станціями в Жидачеві і Ходорові приостановлено товарное движение на линіи Стрый-Ходоровъ между Гнѣздычевомъ-Кохавиною и Ходоровомъ почавши сь д. 7. н. ст. сентября до отозванія. Особовое и пакунковое движение будетъ отбыватись дальше посредствомъ пересѣданья пассажировъ и переносенья багажей». — Коби вже раз на се «пакунковое движение» москальської пропаганди наступило «отозваніє», то не було би «прекращенья» ані «предпрядствія» для розвою нашого народного шляху.

— **Демонстрація проти Чехів.** В Моравській Остраві відбував ся вчера з'їзд чеських соколів, яких зібрало ся до 4.000 в Чех, Моравії і Шлеска. Виравам соколів приглядало ся до 30.000 чеської публіки. Того самого дня остравські Німці також устроили з'їзд членів німецького товариства гімнастичного, аби задемонструвати проти Чехів. Мимо заряджених средств осторожности зі сто-

рони властей Німці напали на похід чеських соколів і обкидали їх гнилими яйцями і камінем. Наслідком сего на телеграфічне донесєнє громадської ради м. Острави до президента міністрів д-ра Кербера та до намістника Моравії прибув баталіон війська і замкнув всі улиці, куда ступав похід чеських соколів, аби не допустити до дальших нападєній зі сторони Німців.

— **Рудольф Вірхов,** професор медицини на берлінському університеті, помер в п'ятницю минулого тижня в Берліні. Покійний родив ся в 1821. р. на Поморю і був одним з найважачіших учених цілого сьвіта в XIX ст. По укінченю університетських студій в Берліні, Вірхов посьвятив ся патологічній анатомії і вже яко 28 літній молодець став професором медицини на університеті в Вірцбургу. В 1856. р. покликано єго до Берліна, де прожив аж до смерті. Єго заслуги в області лікарських наук незвичайно великі. Вірхов є творцем т. зв. клітинної патології, яка викликала цілковитий переворот в медицині. Єго теорія оперєє ся на твердженю, що головною причиною всяких житєвих процесів, змін в органах і тканинах є вразливість клітини. Ся теорія з всякими подробицями представлена в 4-томовім творі «Vorlesungen über Pathologie». В 1847. р. Вірхов заснував часопис «Archiv für pathologische Anatomie und Physiologie», якого видав сто кількадесят томів. Визначні заслуги поклав Вірхов також в області публічної гігієни, антропологии і етнографії. Попри науку Вірхов займав ся також політикою. В 1848. р. проголосив кілька публічних промов, за які пруске міністерство відобрало єму доцентуру та аж на домаганя всіх лікарських товариств в Німеччині дозволено єму дальше викладати. Від 1862. р. Вірхов був послом до пруского сойму, а від 1880 до 1895. р. членом парламенту, де належав до німецько-вільдумного стороництва. Смерть знаменитого лікаря і ученого викликала щирий жалє не лише в лікарських кругах, але у всіх, що коли небудє познакомили ся з іменем професора Вірхова.

— **У нас инакше!** В урядовій «Газ. фінляндській» оголошено отсе: Єго царска високість на основі звіту про обставини уличних розрухів в Гельсінґфорсі дня 13. цвѣтня і 14. серпня с. р. зволив приказати оголосити Або Бернбурскому губернаторови генерал-майорови фон Кремерови, найвишу нагану від Єго цар високости за невластиве вмішуванє до заряджєня властей, які мали здержати више наведені розрухи.

— **З'їзд лікарських палат,** який відбуває ся тепер в Чернівцях, ухвалив, аби лікарські палати мали право вести спис лікарів, та щоби лише записаний там лікар мав право відбувати лікарську практику. Вписати ся до лікарської палати міг би лише сей лікар, що має степєнь доктора і відбув однорічну практику в шпиталі. Війскові лікарі не мусять належати до палати, але мають вписати ся на лісту. Повітові лікарі мусять належати до лікарської палати. Інші ухвали з'їзду є меншої ваги.

— **Доля мільона людей.** Після обчислень англійского статистика д-ра Фера, доля одного мільона людей представляє ся як слідує: З мільона новонароджених дітей умирає в першім році житя 150 тисяч, по 12 місяцях 53 тис., до кінця третєго року 28 тис. В дальших 10 літах случаї смерті не є так численні, бо до 13. року доживєє лише 4 тасячі. Від того часу аж до 45. року жатя умирає 500 тис. При кінці 60. року лишає ся ще 370 тис. ветеранів. Рік 80. осягає 37 тисяч немічних старців. До 95. року доживєє 233 одяниць, котрих число скорєнько зменшає ся, аж в 108. році погибає послідний з мільона.

— **Вужа з двома головами** — як доносять американські часописи — зловив у млаковинах коло Еплітон фармер Оттон Струб. Вуж довгий на одну стопу. Обі єго голови однакої величини і зовсім нормально розвинені. Рідкого і цікавого вужа відіслано в алькоголю до зоологічного музею в Мільвоке.

— **Вибух вулькану.** З Риму доносять, що минулого тижня почав вибухати вулькан Альтормонтє в Калябрії, який від непамятних часів не давав найменшої позначки житя. З кратера Альтермоннта валітають хмари попелу і каміня та засипають околицю в милєвім промірі. Населєнє сусідних місцевостей покинуло свої загороди і поселило ся в безпечних місцях. Вибухи вулькана попередили перед кількома місяцями часті землетрасєня, однак на них мало звертали увагу. З Риму виїхала до Калябрії наукова комісія, аби слідити хід вибухів Альтормоннта.

— **Обиджені жєнщици.** Орган француских еманципанток La Fronde в посліднім числі з обурєнєм нап'ятував намір, виставити у Франції пам'ятник якомусь францускому Канадійєви, що єв батьком 31 жіночих дітей. Сей пам'ятник мав би пригадувати здегенерованим Французам їх обовязки зглядом вітчизни. La Fronde нічого не мав проти виставленя пам'ятника «щасливому» батькови, але протєстує проти поминєня матери і жадає для неї такого самого відзначєня. В сїм случаю справедливість дійсно по стороні редакторок La Fronde.

— **Ц. к. Дирекция почт і телеграфів** оголошує, що з днем 10. вересня с. р. отвирєє ся почтові складниці в Турбії коло Розвадоза і в Крачковій коло Ланьцута.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

XVII додаток до тарифи особової для західних залізниць льокальних. З днем отворєня руху на шляху Бує-Парєнцо залізницї льокальної Триєст Ст. А.-Парєнцо увійде в житє XVII додаток до згаданой тарифи. Сей додаток обіймає: постанови тарифові, ціни їзди, кільометровка на залізницї льокальній Триєст-Парєнцо, зміни і доповнєня тарифи головної і додатків I. і XVI. Сей додаток можна купити або в касах ц. к. Дирекцій залізниць держ. або за посередництвом стаций по 20 сєт. з примірник.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер Едвард Мариновский, директор львівської філії крак. Тов-а взаїмн. обезпечєнь, в 45. р. житя. — Директором міської газівні в Дрогобичі іменований п. Іван Лаврив.

— **Вісти з прємискої єпархії.** Презєнти одержали оо.: Стецїв Лев на Бєнькову Вишню, Весоловский Ант. на Мацьковичі і Бовачко Ант. на Добряни. — Канєнічно інстигував ся на Ждино о. Сорожєвич Івн, а до канєнічної інституції завізані оо.: Давидович Єм. на Тартаків, Попєль Волод. на Арламівску Волю і Гичко Андрей на Шандрозець. — В пропозицію на Любіїв, яворівского дек. прийняті оо. Макар Григорій, Кузьмак Мих., Нєгребецький Юл., Сієкевич Алекс. і Гойдиш Волод. — Завідательство в Вільках мазов. одержав о. Тустановский Льонгин, а сотрудництво в Раві рускій о. Городинський Дмитро. — Увільнений від конкурсєвого іспиту о. Константинєвич Ом.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови при-ватних шкіл!**

Телеграми.

Будапєшт, 9. вересня. Австрийські реферєнти фахові покінчили разом з угорскими реферєнтами наради що-до кількох родів безпосєредного податку в обох державах, почім підписано кінцевий протокол, який предложєно обом міністерствам.

Відєнь, 9. вересня. Від 1. сїчня 1903 будут ь приймати до судівництва, до політичної служби арміїстраційної і до скарбової лише тих правників, що будут мати три іспити державні. Лише дирекціям почт і телеграфів дозволено приймати до концептової служби правників з двома іспитами.

Будапєшт, 9. вересня. Угорске корєсп. бюро доносить з Загреба, що вість про ограбленє православної церкви є неаравдива. В церкві вибито лише дві шибї підчас нападу на дїм якогось Сєрба, що мешкає коло цєркви.

Мадрид, 9. вересня. Дон Карльос написав до одного з карлістичних депутатєвих лист, в яким строго п'ятує намір викликаня повстаня.

Тіволі, 9. вересня. На манєврах підчас наповнюваня військового балюна вибугли три циліндра з газом, причім потерпіло рани 14 вояків, з них три тяжко ранєні.

Барцєльона, 9. вересня. Аґєнция Фабра доносить, що в недїлю прийшло в Барцєльоні до анархїстичних розрухів з нагоди сьвяткованя роковин смерті през. Мєк Кінлєя.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

В Товаристві взаїмних обезпечєнь «Дністер» прибуло в місяці серпня с. р. 15.340 важних полїс на суму 14,154.449 кор. обезпечєної вартости з прємією 127.580 кор. 77 сот.

Разом від початку року до кінця серпня видано 73.980 важних полїс на суму 74,801.221 кор. з прємією 679.639 кор. 65 сот.; попередного року в тїм самім часі було 66.790 важних полїс на суму 67,588.910 кор. з прємією 605.218 кор. 42 сот., т. є сєго року було о 7.190 полїс і 74.421 кор. 23 сот. прємії більше.

Шкід в серпні було 147 случаїв; разом від 1. сїчня до 31. серпня було 669 шкід, з котрих 640 вже виплачено, 19 шкід находять ся в ліквідації, а виплату 10 відшкодовань (в сумі 4.612 кор. 07 сот.) на разі з причин правних здержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 368.468 кор. 96 сот., з чого

